והרי מושבע ועומד עליו מהר סיני הוא — דכתיב "זכור את יום השבת לקדשו" — זוכרהו על הַיין. אין לי אלא בכניסתו, ביציאתו מנין — תלמוד לומר כו' (פסחים קו). וקיימא לן דנשבע לבטל את המצוה פטור, דלא אתיא שבועה ומבטלה מצוה. ואם תאמר: הא תנן (נדרים טו,א, שבועות כה,א): חומר בנדרים מבשבועות, שכן הנדר חל על דבר מצוה כדבר הרשות, ד"איש כי ידור נדר לה" כתיב, אפילו במידי דלה' נמי! לא קשיא, דהא לא הוי אלא בגון דאמר "ישיבת סוכה עליי", דאוטר אותה עליו ואין מאכילין את האדם דבר האסור לו. אבל אם אמר "קונם שלא אשב בסוכה" — אין בדבריו כלום. והכי מסקינן לה בנדרים בפרק "ואלו מותרין" (טז,ב). **אלא כי הא דאמר רבא שבועה שאשתה וחזר ואמר הריני נזיר אתיא נזירות חיילא על שבועה** — והיינו דקאמר לאסור יין מצוה, דנשבע לשתות, כיין הרשות. וכי תימא: מאי שנא נשבע מפי עצמו מנשבע מדהר סיני? הכי אמרינן ליה בהדיא במסכת שבועות (כט,א): "שבועה שאוכל כבר זו" וחזר ואמר "שבועה שלא אוכלנה" — על הראשונה חייב משום שבועת בטוי, ועל השניה חייב משום שבועת שוא. והתם מפרש טעמא. ומיהו, איכא לן למשמע מינה, דקאמר חייב על השניה אף על גב דהוי נשבע לבטל את המצוה, דנזירות נמי חיילא אהאי דנשבע לשתות יין. **מאי ושכר שמע מינה תרתי** — לאסור יין מצוה כיין הרשות, וכי לא נדר נמי אלא מחד מיניהו — דהוי נזיר מכולהו. **אף נבי** — כהן הבא למקדש, כי שתה יין הוא דליתסר. אבל כי שתה שאר מילי דמשכרין — לא, ולאפוקי מדרבי יהודה כו'. **קעילית** — שם מקום. **איבעית אימא** — היינו טעמא דרבי שמעון דאמר: אינו חייב בנזירות עד שיזיר מכולן בסתם, דאמר "הריני נזיר". דרבי שמעון לטעמיה, דלית ליה איסור חל על איסור. והכי נמי כי אסר עצמו מן החרצנים ומן הזגין וחיילא עליה נזירות — לא אתי אידך פלוג דתנלחת וטומאה וחיילא עלויה. אי נמי, כי הזיר עצמו מן היין — לא אתי איסור תגלחת וטומאה וחייל אאיסור יין לשווייה נדר גמור. **ומנא תימרא דרבי שמעון לית ליה איסור חל על איסור דתניא רבי שמעון אומר האוכל נבילה ביום הכפורים וכו'** — דלא אתי איסור יום הכפורים וחייל אאיסור נבילה. דלא אמרינן: מיגו דאתא יום הכפורים ואיתוסף איסורא לגבי שאר מילי, איתוסף נמי לגבי נבילה. ורבי שמעון לטעמיה, דאמר במסכת כריתות (כג,א): דאפילו איסור חמור לא אתי וחייל על איסור קל. והכי פרישנא לה במסכת [יבמות] (לג,ב) ובמסכת שבועות (כד,א). **לימד על כל איסורי נזיר שמצטרפין זה עם זה** — לכזית. שאם לא אכל בין חרצן וזג אלא כזית בלבד — חייב מלקות. **ורבי שמעון** — דלא דריש ביה האי טעמא, אלא עד שיזיר כו' — אזיל לטעמיה, דלא מצריך ליה האי קרא משום צירוף, דלרבי שמעון לית ליה צירוף. דקסבר רבי שמעון: אפילו לא אכל אלא כל שהוא — חייב, דעובר בלאו האמור בו "מחרצנים ועד זג לא יאכל". דתניא, רבי שמעון אומר: כל שהוא למלקות, לא אמרו שיעור אכילה לכזית אלא לענין קרבן. ולענין שאר איסורין שחייבין על שגגתו חטאת, כגון חלב ודם וחמץ בפסח. אבל גבי נזיר, כי עבר על נזירותו ואכל זג או חרצן — דמילקא הוא דלקי, ולא הוי חייב קרבן — בכל שהוא מחייב, ולא בעינן ביה צירוף. הלכך, הואיל ולא מיצטריך משום צירוף — מייתר ליה קרא להוהוא טעמא דאינו חייב עד שיזיר מכולן. **משנה הריני כשמשון** — או בן מנוח או כבעל דלילה — או שלא אמר "כבעל דלילה" אלא אמר "כשמשון או כבן מנוח כמי שעקר דלתות עזה", או שלא אמר אלא אמר "כשמשון כבן מנוח כמי פלשתים את עיניו". **הרי זה נזיר שמשון** — צריך לנהוג בעצמו בנזירות שמשון. ולקמן מפרש היכי הוי. **גמרא דאי אמר כשמשון ותו לא** — הוה אמינא: שמשון אחרינא קאמר, **להכי אמר** "כבן מנוח". ואי הוה אמר נמי "כשמשון כבן מנוח" בלבד, הוה אמינא: איכא אינשי אחרינא דאתקרי נמי הכי, או בן מנוח או שמשון בן מנוח. **להכי** קאמר בהדייהו "כבעל דלילה" או "כמי שנקרו פלשתים את עיניו" או "כמי שעקר דלתות עזה", דמיגליא מילתא דלא הוה אחרינא. **הריני נזיר עולם הרי זה נזיר** — כל ימי חייו. דכי אמר "הריני נזיר עולם" משמע דנזירות קבל עליו עד עולם. לפיכך כיון שהגיע לשלשים יום שיש לו כובד שיער — מיקל בתער, ומגלח כל שלושים ושלושים. **ומביא** — לכל תגלחת ותגלחת שלש בהמות: חטאת ועולה ושלמים, כמו שנאמר בענין. **ואם נטמא מביא קרבן טומאה** — כבש בן שנתו לאשם ושתי תורים או שני בני יונה. אבל המקבל עליו נזירות שמשון — הרי זה נזיר עולם, ולעולם אינו מיקל בתער. **ואם נטמא אינו מביא קרבן טומאה** — שכן מצינו בשמשון שנטמא למתים, כדמפרש לקמן.

מני

[שייך לדף ג,ב] **עד** שיזיר מכולן — או יאמר סתמא, דמשמע כל מילי דנזירות קיבל עליה. ואם בא לפרש חרצן וזג — צריך לפרש כולם, גם תגלחת וטומאה.

מכל אשר יעשה מגפן היין — אלמא דמכולהו צריך להזיר. ואם תאמר: ואכתי תגלחת וטומאה לא שמעינן! ויש לומר: ביון דגלי לן ביין — הוא הדין שצריך לקבל גם תגלחת וטומאה. ונפקא לן מלישנא דקרא "מכל". **מיין** ושכר יזיר — משמע אפילו בחד הוי נזיר, דהא כבר כתיב "מכל אשר יעשה מגפן", למה לי למיכתב "מיין ושכר"? אלא לאשמועינן דאפילו לא נדר כי אם בחד מהני — דחייל נזירות עליו, ואפילו כשבא לפרש, דהכא חרצן וזג לא כתיבי.

לאסור יין מצוה כיין הרשות — כלומר, מקרא יתירא ד"מיין ושכר יזיר". **מאי** היא קידושא ואבדלתא מושבע ועומד מהר סיני הוא — דקדוש היום דאורייתא, ואיך תחול עליו נזירות? ודקשה: דאדרבה, להכי איצטריך קרא מיותר, לומר דחייל עליה נזירות! ועוד קשה: מאי משני בתר הכי: כגון שנשבע לשתות, וחזר ונדר בנזיר, דאתיא נזירות וחייל אשבועה? מכל מקום תקשי לו, הרי מושבע ועומד מהר סיני, כלומר דאין מושבע ועומד גדול מזה שנשבע לשתות? ועוד קשה: דקדוש היום לאו דאורייתא הוא. דנזיר נמי דכתיב "זכור" ודרשינן: זוכרהו על היין — אסמכתא הוא! לכן נראה לרבינו תם דגרסינן בתמיה: וכי מושבע ועומד מהר סיני? כלומר, למה לי קרא מיותר לאסור יין מצוה, וכי מושבע וכו'? דנזיר דקידושי היום דאורייתא — על היין לאו דאורייתא, דזוכרהו על היין אסמכתא. והשתא משני: כגון שנשבע לשתות, וקא משמע לן קרא יתירא דחייל עליה, אף על גב שנשבע לשתות.

לאלופי למקדש — מהכא. ואינו חייב למקדש אלא איין ושכר, ולאפוקי מרבי יהודה כו'.

רבי שמעון לית ליה איסור חל על איסור — פירוש בעלמא כדתניא כו'. ואי לאו קרא הכא הוה אמינא: הייכא דנשבע שלא לשתות, ושוב הזיר בנזיר ושתה ביין — לא חייב אנזירות. קא משמע לן קרא יתירא ד"מיין ושכר", דאם נשבע שלא לשתות כוס זה, ונדר בנזיר ועבר ושתה הכוס — דלקי תרתי, משום שבועתא ומשום נזירות. ולא תימא דקאמר רבא לעיל "שבועה שאשתה", אלא תוכל לתרץ אפילו "שבועה שלא אשתה", כדפירשתי. **ורבי** שמעון לית ליה צירוף — כלומר, אין צריך יתור לצירוף, דאפילו בשאר איסורים בחלב ודם מחייב בכל שהו, ולא אמרו כזית אלא לקרבן. והכא לא שייך צירוף לקרבן, שקרבן נזיר אינו בא על ששתה יין, אלא מלקות, והקרבן בא על השלמת נדרו.

מה בין נזיר שמשון לנזיר עולם — ואם תאמר: שאלה איכא ביניידהו, דנזיר שמשון ליתא בשאלה, ונזיר עולם איתא בשאלה, כדאיתא בפרק בתרא דמכות (כב,א) גבי חורש תלם אחד! ויש לומר: מילתא דליתא בנזירות לא קתני, ואם ישאל על נזירות דאמר "אשלם נדרי". חטאת עולה ושלמים כנזיר טהור, קרבן טומאה — שתי תורים ואשם.

חֲרֵי מוּשְׁבָּע וְעוֹמֵד עָלָיו מֵהַר סִינַי! אֶלָּא כִּי הָא דַּאֲמַר רָבָא: "שְׁבוּעָה שֶׁאֶשְׁתֶּה" וְחָזַר וַאֲמַר "הֲרֵינִי נָזִיר" אָתְיָא נְזִירוּת חֲיְילָא עַל שְׁבוּעָה. וְרַבָּנַן נַמִּי, הָא מִיבָּעֲיָא לֵיהּ לְאֶסּוֹר יֵין מִצְוָה כְּיֵין רְשׁוּת! - אִם כֵּן לֵימָא קְרָא "מִיַּיִן", מַאי "וְשֵׁכָר" - שְׁמַעְתָּ מִינַּהּ תַּרְתֵּי. - וְרַבִּי שִׁמְעוֹן: הַיְינוּ טַעְמָא דִּכְתַב "שֵׁכָר" - לְאַלּוּפֵי "שֵׁכָר" "שֵׁכָר" לַמִּקְדָּשׁ. דִּכְתִיב "יַיִן וְשֵׁכָר אַל תֵּשְׁתְּ אַתָּה וּבָנֶיךָ אִתָּךְ", מַה גַּבֵּי נָזִיר יַיִן הוּא דְּלִיתְסַר, אֲבָל שְׁאָר מַשְׁקִין - לָא. אַף גַּבֵּי מְקֻדָּשׁ נַמִּי, יַיִן הוּא דְּלִיתְסַר, אֲבָל שְׁאָר מַשְׁקִין הַמַּשְׁכְּרִין - לָא. וּלְאַפּוֹקֵי מִדְּרַבִּי יְהוּדָה. דְּתַנְיָא, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אָכַל דְּבִילָה קְעִילִית, וְשָׁתָה דְּבַשׁ וְחָלָב, וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ - חַיָּיב. אִיבָּעֵית אֵימָא: רַבִּי שִׁמְעוֹן לִית לֵיהּ אִיסּוּר חָל עַל אִיסּוּר. דְּתַנְיָא, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הָאוֹכֵל נְבֵילָה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים - פָּטוּר. וּלְרַבָּנַן נַמִּי, הָכְתִיב "מִכֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן"! - אָמְרִי לָךְ רַבָּנַן: הָתָם לִימֵּד עַל אִיסּוּרֵי נָזִיר שֶׁמִּצְטָרְפִים זֶה עִם זֶה. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן לִית לֵיהּ צֵירוּף. דְּתַנְיָא, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל שֶׁהוּ לְמַכּוֹת, לֹא אָמְרוּ כַּזַּיִת אֶלָּא לְעִנְיַן קָרְבָּן. **משנה** "הֲרֵינִי כְּשִׁמְשׁוֹן" "כְּבֶן מָנוֹחַ", "כְּבַעַל דְּלִילָה" "כְּמִי שֶׁעָקַר דַּלְתוֹת עַזָּה" "כְּמִי שֶׁנִּקְּרוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת עֵינָיו" - הֲרֵי זֶה נָזִיר שִׁמְשׁוֹן. **גמרא** לָמָּה לִי לְמֵיתְנָא כָּל הָלָּלִין? - צְרִיכִי; דְּאִי אָמַר "הֲרֵינִי כְּשִׁמְשׁוֹן" - הָוָה אָמֵינָא שִׁמְשׁוֹן אַחֲרִינָא, קָא מַשְׁמַע לָן "כְּבֶן מָנוֹחַ". וְאִי תְּנָא "כְּבֶן מָנוֹחַ" - הָוָה אָמֵינָא: אִיכָּא דְּמִיתְקְרֵי הָכִי, קָא מַשְׁמַע לָן "כְּבַעַל דְּלִילָה" וְ"כְּמִי שֶׁנִּקְּרוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת עֵינָיו". **משנה** מַה בֵּין נָזִיר עוֹלָם לִנְזִיר שִׁמְשׁוֹן? נָזִיר עוֹלָם - הַכְבִּיד שְׂעָרוֹ מֵיקֵל בְּתַעַר, וּמֵבִיא שָׁלֹשׁ בְּהֵמוֹת, וְאִם נִטְמָא - מֵבִיא קָרְבַּן טוּמְאָה. נָזִיר שִׁמְשׁוֹן - הַכְבִּיד שְׂעָרוֹ אֵינוֹ מֵיקֵל, וְאִם נִטְמָא - אֵינוֹ מֵבִיא קָרְבַּן טוּמְאָה. **גמרא** נָזִיר עוֹלָם מַאן דְּכַר שְׁמֵיהּ? חַפּוּרֵי מִיחַפְּרָא, וְהָכִי קָתָנֵי: הָאוֹמֵר "הֲרֵינִי נָזִיר עוֹלָם" - הֲרֵי זֶה נָזִיר. מַה בֵּין נָזִיר עוֹלָם לִנְזִיר שִׁמְשׁוֹן? נָזִיר עוֹלָם - הַכְבִּיד שְׂעָרוֹ מֵיקֵל בְּתַעַר, וּמֵבִיא שָׁלֹשׁ בְּהֵמוֹת, וְאִם נִטְמָא - מֵבִיא קָרְבַּן טוּמְאָה. נָזִיר שִׁמְשׁוֹן - הַכְבִּיד שְׂעָרוֹ אֵינוֹ מֵיקֵל בְּתַעַר, ואינו

— אז לא הוי נזיר. והכי קאמר: מה בין נזיר שמשון כו' כשניזקן נזירתו. **כשמשון** כבן מנוח כבעל דלילה — אבל "כשמשון" לחודיה, או "כבן מנוח" לחודיה — לא סגי, עד שיאמר שלשתן, כדמוכח בגמרא. מכאן ואילך גריס רבינו תם: וכמי שעקר דלתות עזה בויי"ו, וכמי שנקרו פלשתים את עיניו. דאו או קאמר, כלומר: או שיאמר "כמי שעקר", או "כמי שנקרו" כו'. דאי אמר "כבעל דלילה" לחוד, או "כמי שעקר דלתות עזה" לחוד, או "כמי שנקרו פלשתים את עיניו" לחוד — דהוי נזיר שמשון, דבהא ליכא למיטעי. **נזיר** עולם מיקל — ולא מגלח לגמרי, כאבשלום שלא גלח לגמרי, שהרי נתלה בשערו. **ומביא** שלש בהמות — בשעה שמיקל, הלכה למשה מסיני, ואסמכתא מאבשלום

קרבן